

ГЛОБАЛЕН ЖЕНСКИ ПОЈАДОК, 2025

Во рамките на **иницијативата** на IUPAC (Меѓународна унија за чиста и применета хемија), по повод **Меѓународниот ден на жените во науката**, прогласен од Обединетите Нации во 2015 г., Сојузот на хемичарите и технолозите на Македонија по трет пат организираше Глобален женски појадок.

Настанот се одржа на **11.02.2025** со почеток во **10.00 часот** во **Институтот за хемија** при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Темата на настанот беше **„Поврзување за одржлива иднина“**, со цел да се истакне значењето на зајакнувањето на улогата на жените во науката, технологијата и општеството. Дополнително беше посветено внимание на еден од најголемите предизвици на нашето време – борбата против загадувањето, и беше истакната важноста на науката во создавањето почиста и поодржлива иднина.

На настанот зедоа учество 70 учеснички, претставнички од високообразовни институции, основни и средни училишта, компании и лаборатории од приватниот и државниот сектор, кои со својата работа придонесуваат за научниот и технолошкиот развој.

На настанот свои обраќања имаа и:

- проф. д-р Гордана Силјаноска-Давкова, претседател на Република Северна Македонија,
- г-ѓа Петра Дрекслер, амбасадорка на Германија,
- проф. д-р Наташа Ристовска, раководител на Институтот за хемија.

Од особено значење за настанот беше видео-обраќањето на проф. д-р Светлана Мојсов од Универзитетот „Рокфелер“, Њујорк, САД, една од највлијателните научнички родени во Македонија, која имала привилегија да работи со двајца добитници на Нобелова награда, Роберт Брус Мериџилд (добитник на Нобелова награда за хемија во 1984 година) и Ралф М. Стајнман (добитник на Нобелова награда за медицина во 2011 година).

Нејзината истражувачка работа е посветена на синтезата на пептиди, а едно од нејзините најзначајни откритија е идентификацијата на пептид-1, сличен на глукагон (GLP-1), и неговата улога во метаболизмот на глукозата и излучувањето на инсулин. Ова откритие постави темели за развој на лекови против дијабетес (Ozempic) и дебелина (Wegovy), кои денес се меѓу најуспешните терапии на фармацевтската компанија Ново Нордиск.

Таа раскажа за нејзиниот животен и образовен пат, како и за предизвиците со кои се соочила како жена во полето на научноистражувачката работа.

Со оглед дека фокусот за овој настан решивме да го насочиме кон тема која го загрижува секој од нас и која нè тера да размислуваме за тоа што можеме да направиме за подобрување на ситуацијата. Тоа е проблемот со загадувањето, кој претставува голем и сложен предизвик кој треба да се разгледува и решава од различни аспекти.

Во таа насока научно предавање со наслов **„Проблемот со загадувањето: Нерешлива мистерија или предизвик што бара заеднички напор за поздрава иднина?“** одржа проф. д-р Марина Стефова од Институтот за хемија.

На крајот следеше дискусија околу можностите за вмрежување со инспиративни жени, размена на идеи и искуства, создавање на нови соработки кои ќе придонесат за напредокот.

Координатор на настанот:
Проф. д-р Јасмина Петреска Станоева
Институт за хемија, ПМФ, Скопје